

Kasvun ja oppimisen toimialan palveluohjelma 2019-2021

Sisällys

1. Yleistä	3
2. Yhteys kaupunkistrategiaan	4
3. Kasvun ja oppimisen toimialan nykytila ja toimintaympäristö.....	4
3.1. Opetuspalvelut.....	5
3.2. Perhepalvelut.....	7
3.3. Nuorisopalvelut	9
4. Palveluohjelman kärkitavoitteet, toimenpiteet ja mittarit	10
5. Kasvun ja oppimisen toimialan palvelulupaukset kuntalaisille toimipideohjelman voimassaoloaikana	13
6. Raportointi ja seuranta	14

1. Yleistä

Äänekosken kasvun ja oppimisen toimiala koostuu opetus-, perhe- ja nuorisopalveluiden vastuualueista. Palveluohjelma on koko toimialan toiminnan läpikäyvä näkökulma ja kannuste toiminnan kehittämiseen. Ohjelma kirkastaa perustehtävän sekä tuo toimintaan suunnitelmallisuuden. Palveluohjelman mukaisten päämäärien toteutumista mitataan.

Toimialan vahvuudet:

- Toimialan palveluverkko on kattava ja resursseja on saatavilla hyvin. Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on käytössä tuen kolmiportaisuuden malli. Toimintaa kehitetään jatkuvasti ja resursseja kohdennetaan tarpeen mukaan.
- Toimialalla on yhteinen visio:
 - Aito kohtaaminen rakentaa hyvinvointia.
 - Positiivisella vuorovaikutuksella luodaan eväitä hyvään elämään.
 - Lapsella ja nuorella on oikeus motivoituneeseen, osaavaan ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutuneeseen kasvattajaan.

Vision eteen tehdään töitä yhdessä. Toiminta on yhteisöllistä ja toiset huomioon ottavaa.

- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa sujuvaa, toimijat tuntevat toisensa ja tietävät, keneen ottaa yhteyttä.
- Toimialan organisaatio on matala, ketterä, ratkaisuhakuinen ja kehitysmyönteinen.

Haasteita ja äänekoskelaisia ilmiöitä

Äänekosken väestö on polarisoitunutta: on niitä, joilla asiat ovat todella hyvin ja taas toisessa ääripäässä on niitä, joiden kohdalla ongelmat ja haasteet tuntuvat kasautuvan. Määrällisesti niitä, jotka esimerkiksi kasvun ja oppimisen palveluiden osalta tarvitsevat vahvempaa tukea, ei viime aikoina ole merkittävästi lisääntynyt, mutta ongelmien laajuus ja monialaisuus on lisääntynyt. Varhaiskasvatuksessa erityisenä haasteena on pätevän ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus.

Nuorten tila Äänekoskella-selvityksen mukaan tilastoissa näkyvät äänekoskelaisten nuorten ulkopuolisuuden, päämäärättömyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien puuttumisen tunne. Tämä saattaa johtaa muihin ongelmiin, jotka näyttäytyvät äänekoskelaisnuoria koskevissa tilastoissa:

- suuri sairastavuus, mielenterveysongelmat, päihteiden käyttö, työttömyys, rikollisuus, vaativan lastensuojelun tarve
- tuen tarve opiskeluissa, lapsiperheiden köyhyys, matala koulutustaso ja nuorten toimeentulotuen asiakkaiden määrä
- pitkät välimatkat ja useat taajamat lisäävät haastetta toteuttaa laadukkaita palveluita

2. Yhteys kaupunkistrategiaan

Palveluohjelma toteuttaa Äänekosken kaupunkistrategian seuraavia osa-alueita:

1. **Asiakas**-näkökulman strategista päämäärää **Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski** ja päämäärän strategista menestystekijää **hyvät ja toimivat peruspalvelut**.
2. **Prosessit**-näkökulman strategista päämäärää **Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit** ja päämäärän strategisia menestystekijöitä **kustannustehokkaat ja laadukkaat prosessit** ja **uuden teknologian hyödyntäminen**.
3. **Henkilöstö**-näkökulman strategista päämäärää **Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö** ja päämäärän strategisia menestystekijöitä **Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö**.

3. Kasvun ja oppimisen toimialan nykytila ja toimintaympäristö

Kasvun ja oppimisen toimialan toimintaympäristöön vaikuttavat monet eri uudistukset; lainsäädäntöuudistukset, hallitusohjelma, opetussuunnitelmauudistukset ja mahdollinen maakuntauudistus, johon sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutokset. Muutosten lisäksi palveluohjelmassa tulee huomioida kaupungin hyvinvointikertomuksessa esitetyt toimenpide-ehdotukset sekä kaupungin strategiassa ja -ohjelmissa sovitut asiat. Lisäksi on huomioitava erityisesti Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma ja Nuorten tila Äänekoskella –selvitys.

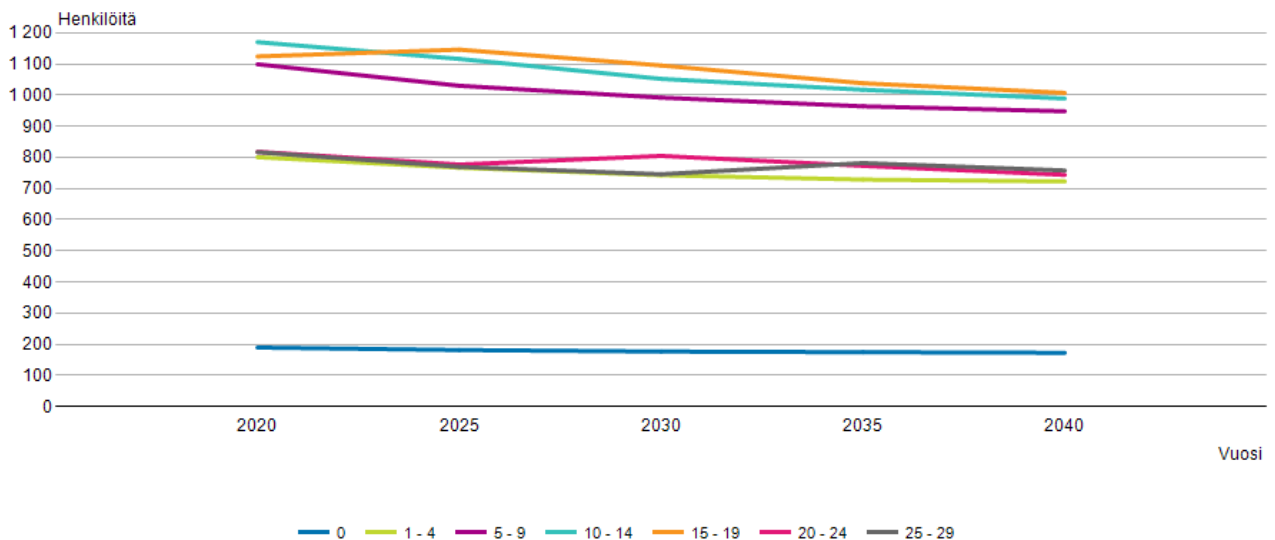
Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan palveluohjelmaan. Toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia tulee arvioida ja muutoksiin mahdollisesti sisältyvät riskitekijät täytyisi kyetä hallitsemaan. Varhaiskasvatuksessa työllisyyden lisääntyminen vaikuttaa lisäävästi varhaiskasvatustarpeeseen samoin työllisyyskurssit, koulutukset ja työttömien aktivointitoimenpiteet. Myös asiakkaiden tietoisuus subjektiivisesta varhaiskasvatusoikeudesta lisää asiakkuutta. Äänekoskella ei ole rajattu lapsen subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta ja osa lasten huoltajista on kotona. Näille lapsille sovitaan perheen kanssa yleensä osaviikkoinen varhaiskasvatus tai avoimen varhaiskasvatuksen palveluita.

Äänekoskella kehitetään lasten ja nuorten mielenterveystyön hoitopolkua osana maakunnallista toimintamallia.

3.1. Opetuspalvelut

Äänekosken kouluverkko muodostuu viidestä alakoulusta, kahdesta yhtenäiskoulusta ja yhdestä lukiosta. Vuonna 2018 perusopetusikäisiä lapsia on 2027. Väestöennusteen mukaan vuoteen 2040 mennessä oppilasmäärä tulee laskemaan 1760 oppilaaseen eli noin 250 oppilasta vähemmän kuin nykytilanteessa.

Väestöennuste 2015 muuttujina Alue, Sukupuoli, Ikä ja Vuosi

Lähde: Tilastokeskus

Opetuspalveluissa laaditaan vuosittain oppilasennuste seitsemäksi vuodeksi eteenpäin (syntyneet lapset). Äänekoskella oppilasmäärä näyttää laskevan tilastokeskuksen ennustetta nopeammin. Lukuvuodesta 2017-2018 oppilaiden määrä laskee lukuvuoteen 2025-2026 354 oppilaalla.

Oppilasmäärä vuosiluokittain

Lukuvuosi	Esi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
2017-2018	7	226	204	233	219	238	245	189	256	220	2037
2018-2019	10	230	226	204	233	219	238	245	189	256	2050
2019-2020	6	216	230	226	204	233	219	238	245	189	2006
2020-2021	3	206	216	230	226	204	233	219	238	245	2020
2021-2022	3	190	206	216	230	226	204	233	219	238	1965
2022-2023	0	174	190	206	216	230	226	204	233	219	1898
2023-2024	0	155	174	190	206	216	230	226	204	233	1834
2024-2025	0	152	155	174	190	206	216	230	226	204	1753
2025-2026	0	134	152	155	174	190	206	216	230	226	1683

(Esioppilailta tarkoitetaan niitä oppilaita, joilla on 11-vuotinen oppioikeus)

Tuen oppilaat

	Peruskoulun oppilaat yhteensä	Tehostetun tuen oppilaat	Tehostetun tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä	Erityisen tuen oppilaat	Erityisen tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä
2014-2015	2130	201	9,44 %	110	5,16 %
2015-2016	2098	213	10,15 %	102	4,86 %
2016-2017	2047	237	11,58 %	103	5,03 %
2017-2018	2036	252	12,38 %	115	5,65 %
2018-2019	2050	288	14,05%	128	6,24%

Vuonna 2025 opetusryhmien määrä alaluokilla tulee ennusteen mukaan olemaan 56 (2018: 66).

Ryhmäkoko tulee olemaan pienillä alaluokilla keskimäärin 16,75 (2018: 17,4) ja yhtenäiskoulujen alaluokilla keskimäärin 21,21 (2018: 20,9). Opetusryhmien määrä yläluokilla tulee ennusteen mukaan olemaan 32 (2018: 34) ja ryhmäkoko vuosiluokilla 7-9 olisi 20,65 (2018: 19,3).

Äänekoskella on rakennettu uusia kouluja. Ennustetulla oppilasmäärän laskulla lisärakentamistarvetta ei näyttäisi olevan. Uusien rakennusten valmistuttua Suolahden yhtenäiskoulun, Koiviston koulun, Koulunmäen yhtenäiskoulun ja Koulunmäen esikoulun ja päiväkodin käyttöön Äänekosken kouluverkon koulut ovat kunnoltaan hyviä ja tilat riittäviä. Mikäli muutto ei pysty korjaamaan syntyvyyden laskusta johtuvaa oppilasmäärän vähenemistä, joudutaan kouluverkkoa ja koulujen tilojen käyttöä tarkastelemaan ensi vuosikymmenen aikana.

Lukio-opetusta järjestetään Äänekosken taajamassa vuonna 2017 valmistuneessa rakennuksessa.

Äänekosken lukio on keskikokoinen yleislukio, joka tarjoaa runsaan ja monipuolisen kurssivalikoiman.

Lukiossa on satsattu erityisesti ohjaukseen ja opiskelijahuoltoon. Lukuvuonna 2018-2019 lukiossa opiskelee 295 opiskelijaa, joista 2 aikuisopiskelijaa. Lisäksi kaksoistutkintoa suorittaa 34 opiskelijaa.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään omana toimintana seitsemässä toimipisteessä.

Kaupungin tukemana toimintaa järjestetään kahdessa toimipisteessä. Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään Opetushallituksen määrittelemien tavoitteiden mukaisesti. Iltapäivätoimintaa järjestetään, mikäli ryhmässä on vähintään 5 lasta. Ryhmäkoon yläraja on 12 lasta yhtä ohjaajaa kohden. Äänekosken kaupunki ei järjestä aamupäivätoimintaa omana toimintana.

Koululaisten päivätoiminnan järjestämisestä päättää kasvun ja oppimisen lautakunta vuosittain. Toimintaa järjestetään kesäkuun kolmella ensimmäisellä viikolla arkisin klo 9-15. Toiminta on maksullista sisältäen aterian ja välipalan. Toiminnan järjestämisestä vastaavat koulunkäynninohjaajat.

Maksuton kouluateria on osa oppilashuoltoa ja etu, joka kuuluu kaikille perusopetuksen ja lukion oppilaille. Ateriapalveluja tuotettaessa noudatetaan Valtion Ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksia, joiden mukaan kouluaterian tulee kattaa 1/3 koululaisen päivittäisestä energiantarpeesta. Syödään ja opitaan yhdessä – kouluruokailusuositus <http://www.julkari.fi/handle/10024/131834>

Oppilaskuljetusten periaatteita säätelee perusopetuslaki. Äänekosken oppilaskuljetusperiaatteista päättää kasvun ja oppimisen lautakunta ja periaatteet löytyvät vuosittain päivitetävästä oppilaskuljetusoppaasta. <https://www.aanekoski.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/perusopetus-ja-koulut/oppilaskuljetusopas.pdf>

Kouluterveydenhuollon painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Määräaikaiset terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon ja mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tapaamisen. Terveystarkastusten sisältö määräytyy lapsen ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaan. Terveystarkastus muodostuu erilaisista tutkimuksista, kuten kasvun ja kehityksen seurannasta, näön ja kuulon tutkimuksesta sekä oppilaan hyvinvoinnin ja terveystottumusten selvittelystä. Terveystarkastuksen ja lääkärin yhdessä suorittamaan laajaan terveystarkastukseen sisältyy myös perheen hyvinvoinnin kartoittaminen.

Koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden tarkoituksena on tukea oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvointia. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitos yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona, jota on mm. monialainen yhteistyö, koulujen kehittäminen, luokkien ja ryhmien kanssa työskentely. Koulupsykologi ja -kuraattori ovat osallisena koulun arjessa.

Koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluiden tarkoitus on myös turvata oppilaille riittävä tuki ja ohjaus koulunkäyntiin, ehkäistä ja poistaa oppilaiden oppimiseen ja kehitykseen liittyviä sosiaalisia ja psyykkisiä vaikeuksia ja edistää koulun ja kodin välistä yhteistyötä. Koulupsykologi ja -kuraattori työskentelevät työparina. Esi- ja perusopetuksessa työpareja on kaksi ja toisella asteella yksi. Palvelutasossa on puutteita mm. preventiivisen työn lääkäriresurssissa sekä opiskeluterveydenhuollon psykologiresurssissa.

3.2. Perhepalvelut

Lasten ja perheiden palvelut koostuvat varhaiskasvatuksesta, neuvolapalvelu- ja terapiapalveluista, perheneuvolasta, lapsiperheiden kotipalvelusta ja perhekeskustoiminnasta.

Lapset varhaiskasvatuspalvelujen piirissä syntymävuosittain

Syntymävuosi	ikäluokka yht.	kunnallisessa	yksityisessä	palvelujen piirissä yht.	palvelujen piirissä, % ikäluokasta
2017	155	36	7	43	28
2016	158	64	17	81	51
2015	174	108	10	118	68
2014	185	128	9	137	74
2013	208	138	19	157	75
2012	215	200	13	213	99

Tuen piirissä olevat

Tehostetun tuen piirissä	21
Erityisen tuen piirissä	18

Varhaiskasvatuksen toimintaverkko koostuu päiväkodeista ja avoimesta varhaiskasvatuksesta. Päiväkoteja on yhdeksän, joista kuudessa annetaan myös esiopetusta. Äänekosken taajamassa esiopetus on keskitetty Koulunmäen esiopetukseen, jossa toimii myös esioppilaiden varhaiskasvatus. Pidennettyä varhaiskasvatusta tuotetaan Kellosepän päiväkodissa ja vuorohoito on järjestetty Mikonpuiston päiväkodissa. Perhepäivähoidossa työskentelee 15 perhepäivähoitajaa omassa kodissaan. Äänekoskella on yksityinen päiväkotiki, Vipellys, sekä kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi päiväkotiki Kädenjäljestä Uuraisten Hirvaskankaalta hankitaan varhaiskasvatuspaikkoja lautakunnan linjausten mukaisesti.

Konginkankaalla on otettu viipalepäiväkotiki käyttöön keväällä 2019. Päiväkotiki sijaitsee Konginkankaan koulun välittömässä läheisyydessä. Suolahden Alkulan päiväkodin uudisrakennus tulee valmistumaa vuoteen 2021 mennessä. Koivistolle rakennettavan koulun yhteyteen on suunniteltu tilat myös esiopetukselle.

Äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolapalvelut on keskitetty Äänekosken terveysasemalle. Palveluita tarjotaan arkipäivisin. Kouluterveydenhuollon palveluita tarjotaan kokopäiväisesti Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluilla. Muilla kouluilla terveydenhoitajan vastaanotto on noin kerran viikossa. Opiskeluterveydenhuollon palveluita tarjotaan toisen asteen oppilaitoksen opiskelijoille. Palvelut on keskitetty Äänekosken terveysasemalle. Puheterapiaa tarjotaan pääasiassa alle kouluikäisille lapsille. Toimitilat puheterapeutilla on Äänekosken terveysasemalla ja Kellosepän päiväkodissa Suolahdessa. Osa-aikaisen lasten toimintaterapeutin palvelut tarjotaan Äänekosken terveysasemalla.

Perheneuvola toimii Äänekosken taajamassa. Perheneuvola palvelee Äänekosken ja Konneveden lapsiperheitä. Perheneuvola auttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä ja perheen vuorovaikutusongelmissa. Lasten asioissa palvelut on tarkoitettu 0 -13 -vuotiaille lapsille ja heidän perheillensä.

Perheneuvolassa työskentelee kaksi psykologia, sosiaalityöntekijä, toimistos sihteeri ja perustiimiä täydentää lastenpsykiatrian erikoislääkäri reilun kuukauden välein.

Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia.

Perheneuvolassa etsitään yhdessä perheen kanssa ratkaisuja huolenaiheisiin. Työmuotoja ovat lapsen kasvuun, kehitykseen ja tunne-elämään liittyvät tutkimukset, arviointi, erilaiset terapiat ja perheasioiden sovittelu.

Asiakastyön lisäksi perheneuvola tarjoaa myös koulutusta sekä konsultaatio- ja työnohjauspalveluja lapsiperheiden kanssa työskenteleville sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä perusopetuksen ammattilaisille.

Lapsiperheiden kotipalvelussa toimii kolme kodinhoitajaa. Lapsiperheiden kotipalvelu on lyhytaikaista, tilapäistä perheiden kotona tapahtuvaa tukea ja apua, joka on tarkoitettu kunnan alueella asuville kaikille lapsiperheille. Sen tarkoitus on tukea perheiden omatoimista selviytymistä.

Kotipalveluun kuuluvat päivittäiset kodinhoidolliset tehtävät ja lastenhoito, kasvatuksessa ohjaaminen sekä vanhemmuuden tukeminen. Palvelua käyttäneitä perheitä vuonna 2017 oli 234 ja kotikäyntejä oli 713.

Äänekosken perhekeskuksessa edellä mainitut perhepalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä, lisäksi perhekeskustyö yhdistää kasvun ja oppimisen toimijoita sosiaali- ja terveystieteisiin. Äänekosken perhekeskuksesta on saatavilla mm. avoimen varhaiskasvatuksen palveluita, vertaisryhmätoimintaa, ennaltaehkäiseviä sosiaali- ja terveystieteitä sekä erilaisia tapahtumia. Tehtävänä on tukea perheitä vanhemmuudessa ja parisuhteessa, tarjota varhaista tukea erilaisissa elämänvaiheissa ja pitää yllä kohtaamispaikkoja yhteisöllisyyden ja vertaistuen mahdollistamiseksi. Kaikki palvelut tuotetaan monialaisessa yhteistyössä eri toimijoiden, ml. 3. sektori, kanssa. Tuki on tarkoitettu kaikille perheille.

Varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto, jollei muun kuin päiväkodissa tai perhepäivähoidossa annetun varhaiskasvatuksen luonteesta muuta johdu. Ruokailu järjestetään ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille. linkki suosituksiin

3.3. Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tavoitteena on tehdä työtä siellä, missä nuoret ja nuorisotyön tarve ovat. Nuorisotyön kohderyhmänä on alle 29-vuotiaat nuoret. Toiminta kohdistuu pääasiassa 13-18-vuotiaisiin nuoriin. Työtä tehdään myös seutukunnallisesti ja kansainvälisesti. Perustehtävä on kaikkien nuorten osallistumisen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Nuorisopalvelut tukevat toiminnallaan lasten ja nuorten osallisuutta moni eri tavoin. Tarjoamalla mahdollisuuden vaikuttaa, edistämme lasten ja nuorten kasvamista yhteisöjensä tärkeiksi ja arvostetuiksi jäseniksi, jotka pystyvät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin sekä kasvavat osallistuviksi kansalaisiksi.

Äänekosken nuorisopalveluiden toiminta-alue on koko Äänekoski. Toiminta koostuu tilatyöstä, etsivästä nuorisotyöstä, liikkuvasta nuorisotyöstä sekä edellisiä täydentävästä muusta toiminnasta. Digitaalinen nuorisotyö liittyy kaikkeen toimintaan. Sosiaalisen median kautta vaikuttaminen voi olla etenkin nuorille luonteva keino ottaa kantaa ja vaikuttaa asioihin. Sosiaalinen media toimii tavallaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen lisävälineenä ja se tarjoaa nuorille helpon tavan ottaa yhteyttä nuorisotyöntekijään.

Nuorisopalvelut myöntävät määrärahojen puitteissa avustuksia nuorisjärjestöille, joiden kotipaikka on Äänekoski. Nuorisopalveluiden toiminnan keskiössä on nuorisokeskus Spotti, jossa ovat asiakaspalvelutoimistot, kokoustilat, lainavälinevarasto ja starttipajatoiminta. Nuorisokeskus palvelee asiakkaita päivisin ja iltaisin.

Äänekoskella on neljä nuorisotilaa, Nuorisokeskus Spotti, Suolahden nuorisotilat, Konginkankaan Nuorisotalo Vapari ja Sumiaisten Nuorisotila Sumpu. Nuorisotila on paikka, jonne voi tulla yksin tai kaverin kanssa viettämään aikaa ohjatusti tai vapaasti. Nuorisotila on päihtetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen. Tilalla voi myös keskustella luottamuksellisesti nuorisotyöntekijän kanssa. Tiloilta on vuosittain jopa 13 000 käyntikertaa.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut.

Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella.

Liikkuva nuorisotyö on joustava, nopea, eri toimintaympäristöissä toimiva nuorisotyön muoto, joka tavoittaa myös niitä nuoria, jotka eivät käy nuorisotiloilla.

Muuta toimintaa järjestetään ympäri vuoden. Toimintamuotoja ovat mm. leirit, retket, katupartio ja nuorisovaihto.

4. Palveluohjelman kärkitavoitteet, toimenpiteet ja mittarit

Palveluohjelman tavoitteet edellyttävät konkreettisia toimenpiteitä, jotta tarpeisiin pystytään vastaamaan entistä paremmin. Vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen tarvetta.

Kasvun ja oppimisen palveluohjelman kärkitavoitteet ovat:

1. Tukea lasten ja nuorten hyvinvointia

(Liittyy strategiaan menestystekijöihin: Hyvät ja laadukkaat peruspalvelut, kustannustehokkaat ja laadukkaat prosessit.)

Muuttuvassa toimintaympäristössä on tärkeää tunnistaa ehyet palveluketjut ja ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden aikaisempaa vahvempi rooli. Vaikuttavilla, laadukkailla ja oikea-aikaisilla peruspalveluilla voidaan ennaltaehkäistä hyvinvointiongelmien syntyä ja vähentää erityispalvelujen tarvetta. Tämä edellyttää eri palvelujen ja resurssien sekä osaamisen yhteistarkastelua. Yhä tärkeämpään asemaan nousee poikkihallinnollisten prosessien ja rakenteiden luominen, sillä näin taataan ehyet palveluketjut ja vältetään palveluiden siiloutumista, myös maakunnallisen sotemallin edetessä.

On tärkeätä, että varhaisen tuen palveluita kehitetään. Tavoitteena hyvinvoinnin lisääntymisen kautta on luoda uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

Tavoitteeseen pyritään mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittäminen opetussuunnitelman edellyttämään suuntaan
- lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen
- lasten ja nuorten palveluiden varhaisen tuen kehittäminen
- yksilölliset opinpolut, perusopetuksen joustavat järjestelyt ja ryhmittelyt
- eri nivelvaiheiden tiedonsiirron sujuvoittaminen
- moniammatillisen yhteistyön kehittäminen
- eri toimijoiden toimenkuvien ja rajapintojen selkiyttäminen
- yhtenäiskoulujen yhteisöohjaaja-toiminnan jatkaminen talousarvion puitteissa

- perhekeskustoiminnan kehittäminen
- palveluohjauksen tehostaminen varhaiskasvatuksessa
- perheohjaajatoiminnan kehittäminen
- Lapsi puheeksi –menetelmän käyttöönotto
- liikkuvan nuorisotyön toiminnan vakiinnuttaminen talousarvion puitteissa

Tavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan tulokortin mittareilla.

2. Tukea lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja oppimista

(Liittyy strategiaan menestystekijöihin: Hyvät ja laadukkaat peruspalvelut, kustannustehokkaat ja laadukkaat prosessit, uuden teknologian hyödyntäminen ja osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.)

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista.

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhtenäisen opetuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa. Opetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Opetussuunnitelmat liittyvät esiopetuksen ja koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

Sekä varhaiskasvatussuunnitelman, esiopetuksen että opetussuunnitelman perusteiden uudistuksen lähtökohtana ovat olleet lasten kasvuympäristön ja opetuksen toimintaympäristön muutosten tuomat haasteet tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Myös nuorten osalta on uudistettu lainsäädäntöä. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Uusien suunnitelmien (vasu, esiops, ops) ja lainsäädäntömuutosten (perusopetus-, varhaiskasvatus- ja nuorisolaki) keskeisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä kokonaisuudessaan. Opetussuunnitelmien keskeiset muutokset pyrkivät mm. lisäämään oppilaiden osallisuutta, monipuolistamaan opetusmenetelmiä ja muuttamaan arviointikulttuuria niin, että arviointi kohdistuu koko oppimisprosessiin ja opettaa oppilaalle itsearviointitaitoja.

Hallitus käynnisti keväällä 2017 toimenpiteet lukiolain ja lukion toiminnalliseen uudistamiseen. Tavoitteena on uudistaa lukiokoulutusta niin, että se kykenee vastaamaan myös tulevaisuudessa yhteiskunnallisen kehityksen, uusien tieto- ja taitovaatimusten sekä jatko-opiskelun ja työelämän muutosten asettamiin haasteisiin. Uusi lukiolaki astuu voimaan 1.8.2019.

Tavoitteeseen pyritään mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- laadukas varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, jossa keskitytään perustaitojen vahvistamiseen ja käytetään eriyttämistä
- monipuolinen kurssitarjotin lukiossa

- henkilöstön koulutus, osaamisen jakaminen
- arvioinnin kehittäminen, koulutukset, benchmarking
- digitutor-toiminnan vakiinnuttaminen
- yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen
- laatutyöskentelyn kehittäminen
- yhteisöohjaajatoiminnan kehittäminen
- ICT-tekniikan nykyistä laajempi hyödyntäminen
- nuorten ryhmätoiminnan kehittäminen

Tavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan tulokortin mittareilla.

3. Toimialan palvelut vetovoimatekijänä

(Liittyy strategiaan menestystekijöihin: Hyvät ja laadukkaat peruspalvelut, kustannustehokkaat ja laadukkaat prosessit, uuden teknologian hyödyntäminen ja osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.)

Äänekosken kaupungin väkiluku on jo usean vuoden laskenut. Syntyvyyden laskun ja negatiivisen muuton vuoksi oppilasmäärä laskee hälyttävästi. Äänekosken kaupunki on investoinut merkittävästi koulu- ja päiväkotiverkkoon. Palvelumme ovat kilpailukykyisiä muihin kuntiin verrattuina. Meidän tulee nykyistä paremmin tehdä hyvä näkyväksi.

Hyvät ja laadukkaat toimialan palvelut toimivat vetovoima- ja pitovoimatekijöinä.

Tavoitteeseen pyritään mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- johtamisjärjestelmän ja johtamisen kehittäminen
- toimintakulttuurin kehittäminen
- hyvinvointisuunnitelma
- henkilöstön kouluttaminen, koulutussuunnittelu
- paikallisen opetussuunnitelman painopisteiden kehittäminen
- sidosryhmäyhteistyön kehittäminen (koulu/päiväkoti keskellä kylää)
- huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen
- hyvän esille nostaminen viestinnän kautta

Tavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan tulokortin mittareilla.

5. Kasvun ja oppimisen toimialan palvelulupaukset kuntalaisille toimipideohjelman voimassaoloaikana

- 1. Perusopetuksen ryhmäkoko ei kasvateta**
- 2. Nykyistä koulu- ja päiväkotiverkkoa ei supisteta**
- 3. Kaupunki ei omilla päätöksillään muuta nykyistä varhaiskasvatusryhmien suhdelukua**
- 4. Kaupunki pitää yllä ja kehittää neljää nuorisotilaa**
- 5. Aamu- ja iltapäivä toiminnan määrää ja laatu pysyy nykyisellä tasolla**
- 6. Äänekosken kaupunki pitää yllä ja kehittää Perhekeskusta ja sen matalan kynnyksen palveluita lapsiperheille kansallisten linjausten mukaisesti**

6. Raportointi ja seuranta

Palveluohjelma on laadittu vuosille 2019-2021 ja ohjelmaa päivitetään vuosittain virkamiestyönä ja hyväksytään valtuustokausittain. Kasvun ja oppimisen johtoryhmä vastaa oman ohjelmansa päivittämisestä ja raportoi siitä kaupungin johtoryhmälle, joka vastaa ohjelman seurannasta ja raportoi tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta kaupunginhallitukselle.